

Pomoc publiczna na kulturę w formie zwolnienia z podatku od nieruchomości

CIEŚLAK & KORDASIEWICZ
kancelaria doradztwa gospodarczego

Wspieranie przez gminy podmiotów wykonujących działalność gospodarczą i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości może przybierać różne formy. Jedną z nich stanowią ulgi i zwolnienia z podatku od nieruchomości. Obecnie zwolnienia te mogą obejmować również działalność związaną z kulturą.

Zwolnieniu z podatku od nieruchomości podlegają (z mocy ustawy) określone rodzaje działalności (art. 7 ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych; dalej: u.p.o.l.). W zakresie kultury i dziedzictwa kulturowego będą to:

- 1) grunty, budynki lub ich części zajęte wyłącznie na potrzeby prowadzenia przez stowarzyszenia statutowej działalności wśród dzieci i młodzieży w zakresie oświaty, wychowania, nauki i techniki, kultury fizycznej i sportu, z wyjątkiem wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej,
- 2) grunty i budynki wpisane indywidualnie do rejestru zabytków, pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji, zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, z wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej,
- 3) grunty i budynki we władaniu muzeów rejestrowanych,
- 4) nieruchomości lub ich części zajęte na prowadzenie nieodpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego,
- 5) grunty i budynki lub ich części, stanowiące własność gminy, z wyjątkiem zajętych na działalność gospodarczą lub będących w posiadaniu innych niż gmina jednostek sektora finansów publicznych oraz pozostałych podmiotów.

W praktyce oznacza to, że **ze zwolnienia korzystają nieruchomości, na których nie jest prowadzona działalność gospodarcza**, z wyłączeniem takiej działalności prowadzonej na terenie zajmowanym przez muzea rejestrowane. Tymczasem ustawicznie zwiększa się liczba obiektów komercyjnych, w których prowadzona jest

działalność kulturalna, a także obiektów dziedzictwa kulturowego (w tym współczesnego), które poddawane są procesom rewitalizacyjnym lub rewaloryzacyjnym. Nie ulega przy tym wątpliwości, że gminy powinny być zainteresowane wspomaganie podmiotów „uprawiających” kulturę. O ile w polskich warunkach trudno wymagać od większości samorządów bezpośredniego finansowania takiej działalności, o tyle jednak warto uświadomić im możliwość wspierania przedsiębiorców z sektora kultury w formie zwolnień podatkowych. Dla beneficjentów takiej pomocy jest to przecież wymierna korzyść finansowa, a jednocześnie warunki udzielania pomocy gwarantują jej dawcy uzyskanie określonych efektów społecznych i ekonomicznych.

 Pomoc publiczna może być udzielana jako: regionalna pomoc inwestycyjna, pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego, pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną lub pomoc na infrastrukturę lokalną.

Należy przypomnieć, że wprowadzanie innych zwolnień podatkowych należy do wyłącznej kompetencji rady gminy. Obowiązujące rozporządzenie Rady Ministrów z 9 stycznia 2015 r. w sprawie warunków udzielania zwolnień z podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych, stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną, pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego, pomoc na infrastrukturę sportową

i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną oraz pomoc na infrastrukturę lokalną (dalej: rozporządzenie w sprawie zwolnień podatkowych), stanowiące wykonanie dyspozycji art. 20d ust. 1 u.p.o.l., określa warunki udzielania zwolnień z podatku od nieruchomości stanowiących pomoc publiczną. Pomoc taka może być udzielana jako: regionalna pomoc inwestycyjna, pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego, pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną lub pomoc na infrastrukturę lokalną. Do regulacji tej zastosowanie mają przepisy rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187/1 z 26 czerwca 2014 r.).

Przeznaczenie pomocy na kulturę i zasady jej udzielania

Zgodnie z powołanymi regulacjami, pomoc publiczna udzielana na kulturę może być przeznaczona m.in. na:

- 1) muzea, archiwa, biblioteki, ośrodki lub przestrzenie kulturalne i artystyczne, teatry, opery, sale koncertowe, organizacje i instytucje kulturalne i artystyczne,
- 2) materialne zasoby dziedzictwa kulturowego, w tym wszelkie formy ruchomego i nieruchomego dziedzictwa kulturowego,
- 3) niematerialne zasoby dziedzictwa kulturowego w dowolnej formie, w tym zwyczaje ludowe i rękodzieło,
- 4) wydarzenia i spektakle kulturalne lub związane ze sztuką, festiwale, wystawy i inne podobne działania związane z kulturą,
- 5) edukację kulturalną i artystyczną,
- 6) tworzenie, redagowanie, produkcję, dystrybucję, digitalizację i publikację utworów muzycznych i literackich, w tym przekładów.

Oznacza to, że katalog instytucji i działań związanych z kulturą jest bardzo szeroki. Jeżeli chodzi o **formy pomocy i koszty kwalifikujące** się do objęcia pomocą na kulturę, można do nich zaliczyć:

- 1) pomoc inwestycyjną, w tym m.in. koszty:
 - budowy, modernizacji, nabycia, konserwacji lub poprawy infrastruktury,
 - zabezpieczenia, ochrony, renowacji i odnowy materialnych i niematerialnych zasobów dziedzictwa kulturowego,
 - poprawy dostępu do dziedzictwa kulturowego, w tym koszty digitalizacji i innych nowych techno-

logii, koszty poprawy dostępu dla osób o specjalnych potrzebach oraz promowania różnorodności kulturowej w odniesieniu do prezentacji, programów i odwiedzających,

- projektów i działań kulturalnych, programów współpracy;
- 2) pomoc operacyjną, w tym m.in. koszty:
 - instytucji kulturalnej lub obiektu dziedzictwa kulturowego związane z ciągłymi lub okresowymi działaniami, takimi jak wystawy, spektakle i wydarzenia oraz podobne działania kulturalne w ramach podstawowej działalności gospodarczej,
 - edukacji kulturalnej i artystycznej,
 - operacyjne bezpośrednio związane z projektem lub działaniem kulturalnym,
 - personelu.

Co ciekawe, **kwota pomocy jest znaczna i może wynieść nawet do 100 mln euro na projekt (pomoc inwestycyjna) lub do 50 mln euro dla jednego beneficjenta rocznie (pomoc operacyjna).**

Metody obliczania maksymalnej pomocy

W przypadku tego typu projektów pewien problem stanowi natomiast metoda obliczenia maksymalnej kwoty pomocy. Jest to odpowiednio w odniesieniu do:

- **pomocy inwestycyjnej:** różnica między kosztami kwalifikowanymi a zyskiem operacyjnym z inwestycji (zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowanych *ex ante* na podstawie rozsądnych prognoz albo przy użyciu tzw. mechanizmu wycofania),
- **pomocy operacyjnej:** kwota obliczona na zasadzie *ex ante* na podstawie rozsądnych prognoz lub przy zastosowaniu tzw. mechanizmu wycofania, która nie może

przekraczać poziomu, jaki jest konieczny, by pokryć straty operacyjne i rozsądny zysk w odnośnym okresie.

Przepisy nie precyzują wprawdzie metody, jaką należy się posłużyć w celu obliczenia wartości pomocy, ale na szczęście – i będzie to typowy poziom wsparcia dla większości projektów uzyskujących zwolnienie z podatku od nieruchomości – **bez względu na formę pomocy, jeżeli nie przekracza ona 1 mln euro, maksymalną kwotę pomocy można ustalić na stałym poziomie 80% kosztów kwalifikowanych**. Kolejnym ułatwieniem dotyczącym pomocy na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego jest **brak konieczności uzasadniania spełnienia wymogu efektu zachęty**, który stanowi przecież generalną regułę przy udzielaniu pomocy publicznej. W tym przypadku efekt zachęty uznany jest za spełniony wówczas, gdy beneficjent złożył pisemny wniosek o przyznanie pomocy przed rozpoczęciem prac nad projektem lub rozpoczęciem działalności, a wniosek o przyznanie pomocy zawiera co najmniej następujące informacje: nazwę przedsiębiorstwa i informację o jego wielkości; opis projektu, w tym daty jego rozpoczęcia i zakończenia; lokalizację projektu; wykaz kosztów projektu; rodzaj pomocy, o jaką ubiega się przedsiębiorca.

! Kwota pomocy jest znaczna i może wynieść nawet do 100 mln euro na projekt (pomoc inwestycyjna) lub do 50 mln euro dla jednego beneficjenta rocznie (pomoc operacyjna).

Warunkiem udzielenia pomocy inwestycyjnej jest – poza dokonaniem zgłoszenia – wykorzystanie przynajmniej 80% czasu lub przestrzeni infrastruktury w skali roku na działania związane z kulturą. Pomoc udzielana jest od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym rozpoczęto prace nad inwestycją lub od dnia powstania obowiązku podatkowego. Natomiast w odniesieniu do pomocy operacyjnej należy dokonać zgłoszenia i wskazać koszty projektu. Pomocy udziela się w tym przypadku od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano zgłoszenia lub od dnia powstania obowiązku podatkowego (rozpoczęcia ponoszenia kosztów bieżącej działalności). Rzecz jasna, **programy pomocowe przyjmowane w formie aktów prawa miejscowego mogą doprecyzowywać i uszczegóławiać zasady wsparcia, w ramach wskazanych przepisów rozporządzeń**. Okres zwolnienia z podatku ustalany jest przez podmiot udzielający pomocy publicznej, czyli przez gminę.

Praktyka na razie niewielka

Analiza ewidencji programów pomocowych prowadzonych przez **Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów** prowadzi do wniosku, że dotychczas polskie gminy nie opracowały jeszcze programów pomocowych dedykowanych wyłącznie pomocy na kulturę i dziedzictwo kulturowe. **Jedną z pierwszych gmin, które przygotowują taki program, jest Wrocław**, który posiada bardzo szeroką ofertę wsparcia przedsiębiorców w formie zwolnień z podatku od nieruchomości. W niektórych przypadkach podejmowane przez rady gmin uchwały obejmują wszystkie rodzaje pomocy, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie zwolnień podatkowych, choć tych również na razie jest niewiele. Przedsiębiorcy prowadzący działalność w sektorze kultury mogą w pewnym zakresie skorzystać ze zwolnień przewidzianych w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej lub pomocy *de minimis*, choć w praktyce uchwalenie odrębnych programów mających na celu wsparcie działalności kulturalnej z pewnością byłoby dla nich dużym ułatwieniem. Warto pamiętać, że oprócz tego rodzaju pomocy istnieją także inne źródła dofinansowania kultury i dziedzictwa kulturowego, przewidziane np. w regionalnych programach operacyjnych na lata 2014–2020, których wdrażanie w większości województw już się rozpoczęło.

dr RAFAŁ CIEŚLAK
radca prawny z Kancelarii Doradztwa Gospodarczego
Cieślak & Kordasiewicz

PODSTAWY PRAWNE

- ▶ art. 7, art. 20d ust. 1 ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (j.t. Dz.U. z 2014 r. poz. 849; ost. zm. Dz.U. z 2015 r. poz. 1890)
- ▶ rozporządzenie Rady Ministrów z 9 stycznia 2015 r. w sprawie warunków udzielania zwolnień z podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych, stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną, pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego, pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną oraz pomoc na infrastrukturę lokalną (Dz.U. z 2015 r. poz. 174)
- ▶ rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L nr 187 z 26 czerwca 2014 r., str. 1)

INFOR **IR** **PLATFORMA RACHUNKOWOŚCI
BUDŻETOWEJ I PRAWA PRACY**

O zmianach w podatku od nieruchomości dla gmin
piszemy na Platformie Rachunkowości Budżetowej
i Prawa Pracy <http://inforrb.pl> w zakładce: **ARTYKUŁY**
– **PODATKI – LOKALNE**.